

Latweefchu Awises.

Nr. 17.

Zettortdeenâ 26. April

1856.

Karra- un meera-sinnas.

Ar mißu pawaßarina jauku laizinu Krimmè nu arri preeks lauschu firdis eetaifjees. Karra breefmas un pohsts wairs nebeedina ne weenu, un arri tahs niknas fehrgas, kas wiffuwairaf Sprantschu saldatus pa tuhftoscheem lasaretes gultàs, ir kappà eegahjuschas, nu eet us beigahm. Iir til nikna karfona fehrga; til lippiga, ka Sprantschu Keisers teem saldateem, kas no Krimmes ar fugeem pahrnahf mahjàs, ne nowehl nahft pee mallas. Teem kahdas neddelas japaleef kahdàs mafàs fallàs Widdus juhà pee Tulones pilfata, kamehr israh-disees kursch weffels kursch flims. Ar Enlendereem Krimmè eet labbakt, jo tee schinni seemà naw redsejuschi tahdu leelu baddu kà pehrnajà gaddà un kà Sprantschi schogadd' zeetuschi. Behrnajà gaddà augsti Generali un gahdataji paschi bihuschi wainigi, ka Enlendereem bijis tahds bads ar maifi un ar seemas-apehrbju. Tadeht waldischana nu ar stipru teesu teesajuse wainigus, nu wehl taggad turra leelu teesu par scho lectu un dascham Generalim labbi gan ne iseeeschoht wis. Tàpat arri Turki teesa sawus Browjantschikus, kas par dauds grehzigi darrijuschi, tà ka pa dauds tuhftoscheem Karsè un zittàs meetàs kur Turku karra-spehks bijis, gals irr bijis ar pohsta baddu. Tà jaw eet karra-lailà; wiffadi pohsts un pohsts un ne kahds labbums. Tadeht lai pateizam tahm kristigahm firdim kas mums mihto meeru atkal schelligi atwehlejuschi. Barijè nospreeduschi, ka nu itt wisseem eenaidneeku saldateem ja-iseet ahra no Krimmes un ir no Turku semmes, un nu jaw wedd un wedd tahs bes sinnas dauds karra-leetas un leelus-gabbalus. Bet naw til dauds to fuggu, tadeht fakka, ka gan ees yufogaddu pirms eespehs wiffu pahrwest mahjàs. Krimmè saldati nu lustigi dshwojohht un Kreewi ar Sprantscheem eetaifahs

leeli draugi. Taisa leelus meelastus weens un ohtrs un tad luhds weefbàs. Enlenderi islustejahs ar jakti un mohdigu sirgu-sfreefchanu, ko Enlenderi par warru zeen un mihle. Us ahtru sfreefchanu isaudfina un ismahza dahrgus sirgus, (tahdi sirgi makfa dauds tuhft. rubulu), tad tohs sawedd koh-pà, usleef sirgam itt weeglus fedlus un isfkhletu jahrtneeku-puifi til smalzinu un weeglu zil til warr dabbuht, un nu wiffi us reij nemmahs skreet, ar tahdu sfreefchanu, ka jadohma nu ir sirgam ir jahrtneeku-puifim buhs gals. Sanahf laudis pa tuhftoscheem un baggatee fungi saderr us dauds tuhftoscheem rubuleem, kursch sirgs buhschoht pirmais kas nofrees pee nolikta mehrka. Lepnee sirgi labbi sinnoht kas teem jadarr un effoht brihnumis redseht, zil tee gohda-kahrigi, weens ohtru grihbedami pahrskreet un gohdu nopelniht. Sirgi ir bes pahthagas un paschubinaschanas skreen til duhschigi un issteepjahs til garri, ka wehders til ne pee semmes peedurrahs. Laudis lihgsmodamees un ar rohkahm plaukschinadami paschubina sirgus, schee eet kà putni un wehjsch — un ja nu pirmais peesfrehjis pee ta mehrka, tad iszettahs tahda lauschu gawilefchana un tahds dumpis, ka jafakka: woi nu traffi palikfuschi? Turprettim tohs sirgus kas paschi beidsamee palikfuschi passal, ar breefmigu swilposchana un iskehfschana islamma, — un sirgi ir to sawrohtohht un paleekoht kaunigi. — Tahda patte luste Enlendereem arri ar gaileem, kas us kaufchanohs irr audfinati un isfkhleti. Tahdeem gaileem peeschus apfalkoht ar sudrabu, lai paleef jo stipri un spizzi. Nu rahda pa naudu gailu kaufchanohs un sanahf laudis kà skudras un arri derroht us leelu naudu, kursch gailis winneschoht, kursch paspehleschoht. Effoht gan ko skattitees zil gudri, duhschigi, pastahwigi un firdigi tee kaujotees. Spalwas eet ka putt ween, affini pluhst straumehm un eimohht ilgi pirms weens woi ohtrs woi abbi pagallam un noht.

Laudis täpat gawiledami apfweizina duhschigo kas winnejis, bet ja kahds gailis bailigs un sahks behgt, woi ne turrahs lihds pat nahwei, tahdu isfwilpo un ar leelu dumpi isdjenn abrä. — Spanjereem atkal zittada lusteschanahs, bet jo ne labba neischehliga un affinaina. Isflohleti zilwelki kahjam un jahtneecki zihnijahs un kaujahs leelä kummedinu nammä ar warreneem, leeceem, nifneem wehrscheem (bulceem), kurrus schä tä brihdinadami un kaitinadami durr ar schkehpeem un tohs tä padarra tik nifnus un trakkus, ka zilwekeem un jahtneekeem ar breefniigeem raggeem ffreeen wirsü, daschu zilweku nogallina, dascham sirgam wehderu ar raggeem tä sadurr, ka sirgam sarni isfriht un karrahs pee semmes. Bet arri wehrscham (bullim) affinis pluhst mellu malläs, nu tä eet labbu laiku, kamehr beidscht pascham kauschanahs meisterim (nosauz par Matadoru), kurram tikkai ihss johbins rohkä, sawu drohschu firdi un skunsti israhda ar to, ka tam trakkam bullim tai paschä brihdi, kad bullis leelä ffreechanä Matadorim schaujahs wirsü un paschu laiku ar raggeem tam kungös gribb eedurt, itt skunstigi un spehzigi sawu sohbinu ar durscham eedurr paschä pakausi (pauri, paschä pauru-kaulu sprandu starpä), tä ka tai paschä azzumirkli bullis pakriht un irr nohst, bet zilweks paleel stahwu tai paschä weeta. Tahdam nu gan waijaga drohscha firds un stipra drohscha rohka, ja ne, tad pascham gals klacht. Jebfchu ta irr lohiti zeetfirdiga un neischehliga lusteschanahs, redscht ka zilweki, sirgi un nabbaga lohpinisch tik neischehligi tohp mohziti ar wissadahm sahpehm un nahwes bailehm un breefmahm, tad Spanjeri tomehr ne sinnoht leelaku preeku par scho kummedinu. Tuhstoschu tukstoscheem fanahf laudis, arri daudj to feewischku, wissi augsti kungi ir patti Rehnineene nahf flattitees. Spanjeri irr sinnami affinskabrigi laudis. Bet lai nu eet atkal meera un karra sinna.

Rassam, ka tahs no Waldineekeem appafschräftitas un apstiprinatas meera pratakolles Parisé jaw atmahkuschas un tik ween ta Turku grahmata truhstocht. Tad dabbusim dsirdeht, kahdu meeru saderrejuschi. *) Gulenderi gan salka, ne gribboht ne kahdu karru ar Amerikanereem, un tomehr tee fuhsta un fuhsta pulweru, lohdes, karra-leetas un saldatus

us Kanadu, kas irr Gulendereem pederriga leela semme Amerikä, pee pascheem Amerikaneru rohbscheem. Nisbildinajahs ar to, ka karra-laikä sawu karra-spehku un leetas effoht isweddufchi no Kanadas semmes us Krimmi, un nu atkal wifs effoht ja-atwedd atpakkal. Amerikaneri arri lohiti gudri laudis, kas wissadu wallodu faproht. — Sprantschi taisahs ar leelu karra-spehku dohtees us Algiri, lai tur warroht uswinneht wissas tahs Araberu un Muamedaneru tautas, kas wehl ne gribbejuschi Sprantscheem padohtees. Salka ka pats Keisers Napoleons turpu gribboht eet, kad Zubni mehnesi debla kristibas un pascha Keisera frohneschana buhschoht bijuse.

Ar to mihlo meeru nu atkal eetatahs wezza dsihwe. Tikko Daugawä leddus isgahjis, tuhda pirmä deenä 80 kuggi atskrehjuschi Nihgä un ohtros fwehtkos jaw bijuschi 132 kuggi; taggad jaw 220. Struhgu papillam arri gaidoht. Mufsu Druschini un Baschkiri jaw taisahs eet us mahjahm, jo Keisers leelu pateizibas grahmata islaidis, saweem Druschineem no firds pateikdams par to paligu, to tehwu-semmei par labbu dewuschi, un nowehlejis, ka sawu gohda kustu wissu muhschu warroht nest. Schehligs Kungs un Keisers arri pagohdinajis muhsu Kursemmes Gubernatera kungu Walujewu un Kursemmes muishneeku-wezzakaju Baronu no Ahna (Hahn, Pastendes kungu) ar leelo Stanislaus gohda-swaigini pee krushtim nessamu. Ar leelu preeku wissur sah stahsticht, ka muhsu augstais Kungs un Keisers us pawassaru Paschi buhschoht nahkt us Nihgu un Jelgawu. Tahdu augstu gohdu un leelu preeku senn deenahm ne effam redsejuschi! Lai Deews Kungs Winnus par to baggati fwehti. — 3.

Wadohms auglu-fohku fohpejeem.

Auglu-fohku fohpejeem derrehs schi sinna, to dahrjneeku-grahmatas esmu atraddis. Kad kahds fohks, lai buhtu ahbele, lai bumberu-fohks ne gribb auglus nest, jebfchu zittadi weffels buhdams, tad derroht, kad winnam ar labbi assu nasi no pat frohna, t. i. no tahs weetas, fur zelms us sarreem pahrschkirrah, lihds saknei wissgarram taisnä lihniä misu pagreesch zaur, lihds pat fohkam. Zit

*) Nahfokschä Nr. 18 to isstahstijim.

to zellu kohlam wiſſapſahrt, tif tabdu ſtrihpu winnam weenadi tablu weenu no oſtras warroht eegreest. To warroht darriht jebfurrâ laifâ; bet wiſſlabbaſ buhſchoht, kad to darr pirmâ pawaffarâ, kad ſchahdi tahdi kuffaini un taurini wehl newaid wiſſai kahjeni; jo ſchee labpraht ſawus pawtus tâs ſchirbâs dehjoht eekſchâ. Ta ne-augliba kohlam rohdotees zaur to, kad miſa, zeeta un ſihkſta palittuſi, kohlam, tâ fakkoht, tahs eekſchas faſchnaudſ, tâ ka wiſſch zaur ſaweem ſtohbriſcheem un ſawahm ahderitehm ne warr lehti to mitrumu, ko wiſſch no ſemmes dabbu, un par ſullu pahrtaiſa, ſawôs ſarrôs eeradiht, un tohs pareiſi pabarroht. Schahda ahdereschana winnam tad tâ kâ lupti dohdohht, un par diwi, trihs gaddeem wiſſch neſſohht auglus, wehl jo ſpezigi un kohſchi augdams, ne papreeſch. Warroht ir kirſchu, ir pluhmju-kohkeem tâ darriht; bet wiſſwairak pee abelehm un bumbeeru-kohkeem leels labbums no tam eſſohht redſehts. — Ne eſmu patſ wehl to lectu iſprohwejis; bet tizzu labpraht, ka ſchis padohms warr buht labſ. Mehſ redſam zittu kohku jau paſchu ſawu miſu pahſprahdſinajam, kad wiſſch ſpehzigi aug; wahrguleem us tahdu wiſſi buhtu janahſ paligâ.

G. B.

Tas Derwiſch un Beduïnu-wirſneekſ.

Arabias tuſſneſes mallâ, ſtarp augſteem akminuſkaneem, dſihwoja Ben Almet. Derwiſch — Turku tizzibas muhkis — ſawam Deewam kalpodams ar gaweſchanahm un luhgſchanahm. Winna mahjokſis bij alla akmina-kalna, winna barriba ſaknes un ohgas, winna dſehreens uhdens kas no kalna ſemme wirre. Zittahrt tas bij par preeſteri bijis pee leelas Turku bajnizâs — moſchee — un peepildijis kâ ween ſinnadams wiſſus Muâmeta tizzibas liſſumus. Bet turpat buhdams wiſſch nopratte, ka tahdi abrigi darbi wedd ween us melkulu, tadeht aiſgahje us weentulibu tuſſneſi, zerredams meeru atrast ſawai dwehſelei kad ſewi paſchu aiſleegs. Dauds gaddi winnam tur dſihwojoht bij pagahjuſchi, un Ben Almeta galwa ſirma palittuſi. Wiſſâ tai aprinki tas bij zeenijams un par ſwehtu Deewa zilweku turrams. Jo zeklineekeem tuſſneſi noſlahpuscheem tas peeneſſe uhdeni, mehra

laifôs tas atſtahje ſawu allu, apkohpt ſlimneekſ; faſchanteem Arabereem tas faſehje wahtis. Wiſſâs mallâs zilweki ſunnaja ko ſtahtihht no winna labdarriſchanahm, tâ ka winna wahrds wiſſ apſahrt bij gohdajams, un us winna muttes wahrda Beduïni, tuſſneſes-jahtneeki un laupitaji, atdewe ſawu laupijumu, un nomettahs zekôs preeſch ta, lai wiſſch tohs ſwehtitu.

Alkaba bij Beduïnu laupitaju wirſneekſ, un leels jahtneeku ſpehſs tam bij paſlauſigs. Ur teem tas uſkritte zeklineekeem un prezzineekeem kas ar kameeku-pulkeem zaur tuſſneſi ſtaigaja un tohs aplaupija. Zilwekus ko ſanehme, tas darrija par ſaweem wehrgeem, un mantu winnam bij tif daudi, ka wairſ ne ſunnaja kur liſt. Tomehr ſirdi tam meera ne bij. — Wiſſch dſirdeja no Ben Almeta ſwehtas dſihwoſchanas un apnehmahs ka ne gribboht wairſ buht par laupitaju, bet aiſleegt ſewi paſchu un Deewam kalpoht.

Tâ wiſſch gahje uſmeſleht to weentuli no ta padohmu praſſiht. „Ben Almet,“ ſazzija wiſſch, mannim paſlauſa 500 jahtneeki, neſkaitami wehrgi preeſch mannim klannahs un manni pagrabbî irr pilditi ar ſeltu un ſudrabu; bet mannai dwehſelei meera newaid, — ſakki man, ko buhs man darriht, ka eſ to muhſchigu dſihwoſchanu dabuju?“ Ben Almet to nowedde pee augſta klints kalna, tam liſte nemt trihs ſmaggus akminus, un ar teem winnam paſſat dohteſs lihdj kalna augſtakam galam. Alkaba uſnehme ſew tohs akminus; bet ar tahdu naſtu ne warreja no weetas prohjam kluht. Tas iſſauzahs: „Eſ tewim ne warru nahht paſkalâ.“ „Tad nometti weenu akmini,“ ſazzija Ben Almet. Tâ tas no weena tiſſe walkâ; tomehr tam wehl ne gribbeja iſdohteſs kalnam kahpt augſchâ. „Tad nometti ohtru“ ſazzija Ben Almet. Alkaba to darrijis, warreja weeglafi prohjam tiſt, kamehr noſuſſe un wairſ neſpehje taſlak. Bet Almet tam nu dewe ſihmi, lai arri treſcho akmini ſemme mettoht, un tâ tee weegli uſſahje kalna gallâ. Kad tee tur bij noſehduſchees, ſazzija tas weentulis: „Mans dehlſ, tewim irr trihſahrtiga naſta kas tewi aiſkawe peekluht pee labbakas klahſchanas. Alſlaidi ſawu laupitaju pulku, laidi ſawus wehrgus walkâ un atdohdi ſawu laupitaja mantu. Lehtaki tu ar teem trihs akmineem tiſtu

libdi kalna gallam, ne ka ar pasaul'es spehku, kah-
ribu un baggatibu pee muhschigas labklahschanas."
Akaba paslaußija weentulam.

Ja mums par scheem Muämeta-tizzibas-zilweka
wahrdeem jabrihnahs, ka tad mehs ne peenemtu
ta Apustula wahrdu: „lai mehs noleekam wiffu
nastu un to grehku kas muhs wiffai apstahj, un ar
pazeeschanu teekam eesfch tahs mums noliktas Zih-
nischanas, un usraugam us Jesu, to eesahzeju un
pabeidseju muhsu tizzibas.“ (Ebr. 12, 1. 2.)

Tas nabbags weentulis, lam Kristus gaischuma
nebij, gan dewe labbu padohmu, ko papreeksch
waijaga atmetst, — bet ohtru padohmu, ko tad wai-
jaga sagrahbt, tas ne warreja doht. Mehs Kri-
stus laudis, kas sinnam ko waijaga sagrahbt, — lai
mahzamees no winna, ka to labbu dalku ne war-
ram eemantoht, ja ne gribbam papreeksch „nolikt
to nastu un to grehku, kas muhs apstahj“

F. S—g.

Wezzais spohschums ne apdseeft.

1.

Jaw fesch'i tuhftosch gaddi
Schi pasaul's ehla stahw,
Un muhsu raddu raddi
Jaw fenn fnausch kappanahw'. —

2.

Taf spihd pee debbeßs spohschi
Wehl faul' un swaigsnites
No wezzeem laikeem kohschi,
Mums preeku sirdi nefs.

3.

Wehl sneegu seema kaifa,
Wehl jilda faulite,
Ta pumpyrischus raifa
Taf salka birsite. —

4.

Wehl laifs zits zittu speeschahs,
Un juhra wilnus gahsch,

Ir zilweki libdi greeeschahs,
Te dsemn — te semmè bahsch. —

5.

Taf debbeßs plascha ehla
Un swaigsnu pulki stahw,
Un zilweks Deewa spehla
Wehl dshwohs ir pehz nahw'! —

G. F. Schönberg.

Jaunas grahmatas.

Rihgâ pee grahmatu kohpmanna Deubner un ar
pee zitteem grahmatu pahrdewejeem Rihgâ un Jelgawâ
irr dabujama schahda jauna grahmatas:

„Garrigas Deewa-subgfschanas us neddekas deenahm
rihtôs un wakkarôs, un us swehtkeem un daschâs
ibpafchâs waijadstâs.“ Rihgâ, 1856. 279 lapp. p.
Sntfki. ...s...n.

Satweefchu drangu beedriba pee Steffenhagena
liskuse drikkelt jaunû grahmatu: Nizzinabts
behrens. Stasts ko no Wahju wallodas pahrtulsoja
Jelmneeku mahzitajs J. Ewerfeld. Dabujama par
10 lap. fudr. n. Rihgâ pee Minus un Jelgawâ pee
Schulza mahzitaja un Steffenhagena. Us
preekschu to warrehs dabuhjt arri zittôs Kursemmes
un Widsemmes pilfatôs. Schulz.

Sluddinaschanas.

No Potkalfes pagasta teefas tohy wiffi tee, lam kah-
das prassischanas pee tahm eesfch konkurses krittuscham
mantahm ta fainneeka: Weikû Indrik Kauling un Anuas
Fritz Mannberg buhtu, zur scho usajinati, 2 mehneschu
starpâ, un prohti wehskafais libdi to 29. Mai f. g. ka to
weenigu un isflehgfschanas terminu, — ar tadahm pehz
taifnibas scheid peemeldetees.

Potkalfè, taunî 29. Merza 1856.

(Nr. 29.)

J. Kirf, peeschdetais.

G. Berz, teef-sfribw. 3

Taf nakti no 24tâ us 25to Merz f. g. irr Naktis-
muischâs Eiltngallu fainneekam sirgs no widdisch-
ka auguma, ar fillu pluschkigu spalwu; 4. eesfch 5ta
gadda wezs, rihfu weetâ labbâ puffè kallis bischli eeber-
sehts, — no stalka isfagts. Kas par scho sirgu skaidru
stannu zeenigam Schulza mahzitajam Jelgawâ
padohtu; dabuhjs 5 rub. fudr. pateizibas maksas.

S i n n a.

Tee kas famu Awischu Nummeru libdi schim pee Hoffmannâ paschi panehmuschî, lai tur wairs ne-
set, bet lai eet pee **Steffenhagena drikkes naunnâ**. Tur tee kas famu no Schulza mahzitaja dabbutu
drikketu kwitanzi parahdihs, famu peenahlamu Awischu Nummeru dabuhjs. Zittadi ne buht ne.

Schulz.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Oberlehrer G. Blase. Jenzor. Jelgawâ, tai 24. April 1856.

No. 113.

Par frohgeem, frohdseneekeem un dshrejeem.

Kur irr wai? Kur irr waidi? Kur irr bahrschanas? Kur irr schehloschanas? Kur irr wahtis bes mainas? Kur irr farkanas azzis? — Pee teem, kas pee wihna kawejahs; pee teem, kas nahf pamaischu dshreenu mefleht. — Ta fakka Sahlamans fakk. wahrdoos 23 nod. 29 un 30 p., ta arween wehl redsams un gan wehl dauds wairaf muhsu laikos pee brandwihna mihsotajeem un stipru dshreenu mekletaajem. Wai, waidi, bahrschanas, schehloschanas, wahtis bes mainas, farkanas azzis: kas tahdas behdu leetas nepasihst, un ne sinn stahstihst, ka tahs zaur dsherschanu zehluschees! Un tahs ne ween pee dshrejeem un stipreem bruhketaajem rahdabs, bet arri pee pahrlieku dauds seewinahm, kas gaida wihru mahjas ar pelnu un pilnu miltu maisheli un sagaida laulatu draugu ar pilnu galwu un tukfchu kulli, pee dauds behrneem, kas brehz pehz maijes un skattahs us tehwa rohlahm pehz kuffula un dabbu redseht kullaku. Woi sche nau wai un waidi un schehloschanas, woi sche nau behdu wahtis bes mainas un farkanas azzis no affarahm? Zil dascha tahda nospeesta dwehsele irr isfautusees: faut jelle tas pohsta frohgs nebuhtu! — Bet woi tad frohgs ihsti irr wainigs? Woi uhdens irr wainigs, kad kahds tihschu prahtu galwu bahsch uhdeni un noslihkst? Zo kapehz frohgi irr uszelti? Woi ne reiseekeem un zella-laudim par labbu? Ka tee nakts-ruhmi warr atrast, bahrga laik ar saweem lohpineem appafsch pajumta glahbtees, un pahrfalluschi atspirdsinatees siltuma? Ka kapehz frohgi usbuhweti, tas gan redsams pee steddelehm, kas frohgeem klahst. Es falku, frohgi ne mas naw eetaisiti us to, lai ikweens darbeneeks jeb muishah braujejs, ikweens, kam pee teefas kahda darri-fchana jeb pee magasihnes ja-eet, papreeksch pee frohga-pappa eewelkabs un stipro eeiej; — nedj arridjan us to, lai ap zeema gudree tehwi sweht-

deenas un swehtkos (tee arr sinn eezelt zettortohs un peektos swehtkus), jeb zittas deenas sanahf un noschschahs pee frohga galda, ka augsta rahts pee teefas-galda, un fahf spreesf sawus spreedumus par scho leetu un par to leetu, par kungu un par mahzitaju, par fshlahm un leelu galwasnaudu, un kad teem gudriba gandrihs jau grihb isfikt, lai tee jaunu gudribas un fapraschanas stipro garru leef eeletees no butteles; — nedj arri frohgi us to eetaisiti, lai tee irr par dantschu-lustes, jeb kahrtu-spehleschanas, jeb musikes-skandinaschanas weetu. Zo kas frohgu uszehlis? Woi ne tee muishneeki. Un patte ta Muishneeku-beedriba Widsemme (un Kursemme laikam zittadi ne buhs), kas semneeku liffumus irr farakstijuse, irr nospreeduse zeetas strahpes teem kahrtu-trumpetajeem un kas us laimi spehle zittas spehles, un frohdseneekeem, kas kahrtes un kaulinus dohd weeseem. Ta arri nosazjuse, ka tahdus, kas peedsehrujschees ka lohpi gull, buhs strahpeht kad isgullejuschees (skattees Widsemneeku liff. graham. §. 1150 un 1173). Es arri wehl ne esmu redsejis kungu, nedj dsirdejis no tahda, kas mihsle ka winna fahme plihdere apkahrt un trakko pa frohgeem, ka winna laudis irr dshreji un frohga-brahlischi, ka tee nahf winna preekschah ar reibuschu galwu un stihwu mehli, bet es sinnu daschu kungu, kas sawus laudis rahj ar stipru rahschanu par to, ka tee dserr un palaischahs.

Kas tad nu irr wainigs pee ta suhra wai un waida, pee tahm gauhsahm schehloschanahm un raudaschanahm, pee tahm leelahm firdswahtim bes mainas, pee ta pohsta, kas dauds laudis pohsta? Frohgi, kas zella-laudim par labbu ustaisiti, naw wainigi. Tad warrbuht frohdsineeki wainigi? Nu, ja frohdsineeks besdeewigs un netizzigs zilweks, kas ne behda par to, ka tuwakais eet pohsta scheid laizigi un tur muishchigi, kas ne apdohma un par to neko ne rehkina, woi pats Deewam kalpo jeb wellam, un tadeht laudis kahrdina un wiffadi skubina un labbina pee dsherschanas, — ja frohdsineeks

tà sawus weefſchus, kà pee mums runna, labbi usgohda (bet ihſti winsch tohs, tà darridams, kaunà leef, sawà ſirdi apſmeij un turklaht nokauj), tad frohdſeneekſ gan wainigs. Bet es ſakku: kurfch frohdſeneekſ tà darrihſ, un til grubtus wai un waidus us ſawu galwu kraus? Woi frohdſeneeki ne ſinn, kà teem arri paſtarà teefà buhs ja-atbild par ſawu nammatureſchanu? Bet ja kahds frohdſeneekſ buhtu, kàs tà darra, un gribbetu pats aiſbildinatees un ſazziht: kungs gaida leelu eenahſſchanu un renti no frohga; kà tad buhs to eedſiht, ja ne tà? — tad es tahdam atbildu: Mihtais frohdſeneezin, kàs tewi pee ta frohga irr peeſehjis? Ja tu ar gohdu ne warri dſihwoht tanni weetà, tad iſeij no tahs. Labbak eij malku ſkaldihht jeb deedeleht, nekà tu wella algu pelnees. Sinnameſ, kungi labpraht redſ leelu eenahſſchanu no frohgeem, jo paſcheem arri leelas nodohſchanaſ krohnam jamakfa par iſkrohgeſchanu frohgòs; — bet kur irr ta s kungs, kàs ſaweem frohdſeneekeem buhtu peeohdinajis, lai laudiſ tiffai labbi wiſſ un kahrdina us dſerſchanu? Patte waldischana, gribbedama pretti ſtahweht dſerſchanaſ grehtam un ſauſchu pohſtam pee mums Widſemmè (un tàpatt gan arri buhs Kurſemmè) ſtipri frohdſeneekeem irr aiſleegufe, kà ne buhs neko iſkrohgeht us parradu, jeb par labibu jeb zittahm leetahm; zittadi nemaſ, kà tiffai par ſkaidru naudu ween. Tee pahrkahpeji tahda liſſkuma, ja tee panahkti, ar zeetu ſtrahpi tohp ſtrahpeti. Kà tad nu jekahds frohdſeneekſ warr ſazziht, kà tam jadarra tà? kà tam waijagoht laudiſ ſkubbinahht un muddinahht us dſerſchanu? kà tam waijagoht tohs peeclabbinahht pee frohga, lai tee tur pakawejahſ, kamehr teem kahriba eenemmahſ un tee ko eebruhke. Ne, ne! gohdigs frohdſeneekſ tà ne darrihſ un ne gribbehs wiſ wellam par paligu buht pee meefas un dwehſeles ſamaitaſchanaſ. Gohdigſ frohdſeneekſ ſinnahſ ir ſawà nammatureſchanà buhr par uſtizzigu kalpu ſawam Kungam debbeſis, un par ihſtu mihtlotaju ſawam turakam, kàs to nemihle ar mihtſteem kahrdinaſchanaſ wahrdeem, bet ar darbu un pateefibu.

Kàs tad nu irr wainigs pee teem grubteem wai un waideem, pee tahm gauſchahm bahſſchanahm, ſchehloſſchanahm un raudaſſchanahm, pee tahm lee-

lahm dwehſefu wahtim? Frohgi naw wainigi, gohdigi frohdſeneeki arri naw wainigi, jo tee ne kahrdina wiſ laudiſ. Pee kà tad nu ihſti buhs ta waina? Pee kà gan, ja ne pee teem, kàs pee wihna kawejahſ, kàs nahſ ſtipru dſehreenu mefleht. Us ſawu meefu tee ſehj, ko tee labba warr plaut? Sawai kahribai tee kalpo, ne Deewam, un tà tee meefu un dwehſeli ſamaita, dſihwi un buhſſchanu pohſta, ſeewu un behrnuſ raudina un ſkumdina (deemiſchell arri daſcha ſeewa ſawam wihram un ſawcem behrnneem tà darra), jaunekluſ apgrehina un kahrdina, un Kriſtuſ draudſei irr par kaunu un par iſſpſahwumu. Lai neweens ne ſakka: kam pawiffam waijaga taiſiht to pohſta = dſehreenu? Es atkal praſſu: kam pawiffam to waijaga dſert un bruhleht? Brandwihns, jebſchu nederrigs zilwekam bruhkeſchanà, tomehr ſchpirigtus tohti derrigs pee daudſ zittahm leetahm. Kà tad kungi ne laidiſ brandwihnu, kad minneem wahtes arween teef iſtufſchotas? Tapehſ juhs frohga-brahliſchi, juhs taf eſſeet wiſſuwairak tee kàs kungus aprunna, ſmahde un gribb ſpihtet: par ſpihti ne dſerreect nu wairſ brandwihna neweenu lahkti. Tà ta buhs ſpihta! Bet wehl daudſ labbak ne dſerreect wairſ ſawas wiſſuſwehtakas tizzibaſ dehl, jo juhs taf arri eſſeet kriſtiti eekſch ta wahrda ta Zehwa, ta Dehla un ta ſwehta Garra. Kahda irr juhſu tizziba, ja juhs neſunneet kahrumu ſawaldihht un kahribai atſazziht? Tadehl ta waina irr un paleef pee jums dſehrejeem un bruhketajeem. Juhs Deewam johdſeet ſwehtdeenas un ſwehtkuſ, frohgòs tohs pawaddidami, un Deewam un zilwekeem darbadeenas, pee glahſites kawedamees. Us juhſu galwahn krittihſ tee wai un waidi, tahſ ſchehloſſchanaſ un raudaſſchanaſ ar breeſmigu ſwarru, ja juhs ahtrumà ne atgreeffſitees no ſawa netizzibaſ zella, no ſawa dſerſchanaſ grehta, kàs juhſu prahtinu pawiffam ſajauz un aptumſcho, ja ne peekeerſeetees ar wiſſu ſirdi pee ta, kàs nahjis irr grehzineekluſ iſglahbt, kàs zittu ſpehku un Gepteezinataju jums warr eeleet, ne kà brandwihns irr, un kàs jums warr doht dſert dſihwu uhdeni, kàs werd us muhſchigu dſihwoſſchanu, tà kà tam, kàs to dſehriſ, wairſ ne ſlahpſt muhſchigi.

Tee uestizzigi Schwihzeri.

Bee Schwihzes pilsehta peegahje kahdâ wakkara fainneeks Klahws pee fainneeka Kaspara, kas laukâ strahdaja, un fazzija: „Nahburgs, taggad irr seena plaujams laiks, un tu sinni ka mehš tahš plawas dehl stridi effam eesahkuschi. Es tadehl teefaswihrus us Schwihzi esmu fa-aizinajis, jo mehš abbi jaw ne effam tik gudri, ka paschi warretu ischekirt, kam taisniba buhtu. Nahzi tadehl rihtdeen' ar man us teefu.“ — „Tu redsi nahburgs, ka es plawu esmu noplawis, un rihtdeen', kad jau labba faule buhs, man seens jafaleek gubbâs; es tadehl ne warru lihds eet.“ — „Un es teefaswihrus atkal ne warru atlaist, jo tee paschi to deenu irr nolikkuschi;“ tu arri seenu ne drihstii aiswest, kamehr sinnafim kam plawa peederr.“ — Behz kahdas apdohmaschanas Kaspars fazzija: „Woi sinni ko darrihim? Eij rihtâ weens pats us Schwihzi — isstahsti teefaswihreem tawas un mannas leetas, tad man naw ja-eet lihds.“ — „Ja tu man tâ uestizzi, tad palaujees us to, ka es preeksch tew tâpat runnaschu, kâ preeksch fem.“ — Behz schihs norunnas Klahws gabje weens pats us Schwihzi, un isstahstija tâpat fawas paschas ka Kaspara leetas kâ ween prasdamš. Us wakkaru tas atnahk pee Kaspara un salka: „Blawa peederr tewim; teefaswihri to tewim nospreeduschi; lai Deews tewim palihds — es preezajohs ka nu irr meers;“

F. S—g.

Neweens ne warr diwi kungeem kalpoh.

Tas irr pateefigs wahrs, ka kurru leetu tas zilweks wairak zeeni un mihlo, pee ta arri winna firds peekerrahs. Kad winsch Deewu mihlo, tad winsch arri Deewa swehtu wahrdu zeenihš un augstâ gohdâ turrehs. Kad winsch mihlo to pasauli un winnas isnihkstamas leetas, tad winsch to baggatibu tahš Deewa laipnibas nizzina un smahde. Jëgahjuschâ gaddâ, ne sinnu woi nu no nejauscha jeb kahdu leelu laizigu labbumu zerredams, kahds baggats sikhstulis arri pee mihlahm Awisehm peeteizahs, un pirmajus nummerus no zeema preekschneeka, kur Awises atnahze, drihs aisnesse un kahrigi ween lassija. Bet kad Awises wairak mahzija

tahs nesuhdamas mantas sakraht, kas dwehselei par labbu nahk, ne kâ, zaur ko warretu sawu leelu laizigu baggatibu wairoht, tad drihs apnikke un Awises nizzinaja. Un brihscham tik par mehnescheem pehz sawahm lappinahm atnahze. Bet gad-dijahs schim kahdu reisi kahdas zittas darrišanas labbad pee preekschneeka atnahkt. Preekschneeks sakka: kalabbad juhs pehz sawahm Awischu lappinahm wairs ne mas ne nahkeet? Schis atbild, kas tur par Deewa wahrdu gan effoht, ka ar tahm tik nohtes. Mannim dohmas galwâ grohsijahs, un dohmaju pee sewim, woi nu tas arri warretu tahds Deewa wahrdu mihlotais buht, kas muhsu mihlas Awises tik grehzigi nizzina, kur tomehr deewsgan swehtas mahzibas irr atrohnamas, kas muhsu prahtu warr zillast us swehtibu un mihlestibu, kas mums Latweescheem ihsti derr pee kristigas un laimigas dsihwoschanas. Balikku meerigs un dohmaju pee sewis, gan to jau rihtâ redsehs, jo rihtâ bija swehtdeena, kur mahzitais mihlus biheles swehtkus turreja, un arri pehz beigtas Deewa kalposchanas bekkeni basnizas preeksch-nammâ islikke, kur katrs atkal warreja sawu artawu preeksch biheles beedribas eemest. Bet kad mahzitais bekkeni atdarrija, atraddahs tikkai 28 kapeiki eekschâ. Dohmaju atkal, to gan buhs muhsu baggatais Deewa wahrdu mihlotais weens pats eemettis. Bet kas to dewe, jo wissa nauda bija tik kapeiki un pufs kapeiku gabbali ween, tapehz warreja dohmaht, ka tikkai nabbadfini ween bija sawu artawu eemettuschi. (Lukl. 21, 2—4). Dohmaju atkal, ka laudis basnizâ nahkdami jau ne buhs wairak naudas lihds nehmuschi, ka tikkai sawu grassi ween, ko basnizas makkâ eemest. Bet ne bija wis taisniba, jo waijadseja mannim tanni paschâ swehtdeenas wakkara kahdas darrišanas labbad frohgâ eet, un dsirdeju frohdsineeku schehlojamees ka schodeen no basnizas laudim mas naudas effoht eenehmis, tikkai 28 rubbulus, un muhsu baggatais arri patlabban rubbuli us galdu sweede, ka noskanneja ween. Mannim schahwahs prahtâ tas masuminsch bekkeni, un woi tas pulks, ko frohdsineeks wehl schehlojahs masumu effam, woi tas ne bija wis bekkenim garram ghjis un frohgâ sawu kaku lausis?

Redst nu, mihlais lassitais, zit neleetigi wehl ta naudina tohp istehreta, fur neweenam schehl newaid, bet ja kahds grassitis buhtu ja-isdohd zaur ko Deewa walstiba pee mums wairotohs, tad tuhda schehlojahs par tuffscheem un gruhtheem laikeem. Tapedz wehl ikdeenas no firds dibbina ko luhgtees: „Muhfu tehws debbesis, lai nahf tawa walstiba pee mums.“

—i—

Augsts mahzitais.

Weens augsti mahzihts mahzitais, Augustinsch wahrda, fahze to dsikumu tahs ne-ismannijamas Deewa buhschanas pahrdohmaht, gribbedams to zaur zilwezigu gudribu isdibbinahht. Bilns ar augstahm dohmahm nakti sawu meegu atrauj un pee deenas ehst un dsert peemirft. Kahda deena garr juhrmallas staigadams ar tahm pascham dohmahm puhlejahs. — Us weenreis azzis usmettis, winsch eerauga masu puifiti, ka tas bedriti pee juhrmallas isrohht un ar karroti juhras uhdeni smeldams bedrite lej. Winsch waiza to behrnu: ko tu te darri? Tas atbild: es gribbetu labprahht wiffu juhru schē eefmelt. Tas mahzitais fazzija: woi tu negudrs effi? Ka warr ta leela plascha juhra tanni masa bedrite ee-eet? Tas behrns atbildeja: Tu jo negudrs effi, gribbedams to besgalligu un ne-isdibbinajamu Deewa fw. buhschanu tawa masa galwa fanemt, un ar ihfu zilwezigu prahht isdohmaht. Tad atmohdahs Augustinsch ka no sawna un apdohmaja sawu neezigu padohmu. Azzumirfli pasudde tas puifihhts, un Augustinsch atstahja no sawahm dohmahm.

Ka Deews teescham irr, to mehns pee wiinna darbeem, pee debbes un semmes, gan mannam un eeraugam. Ir to mehns gan atsihtam, ka tas muhschigs Deews tas wiffuspehzigais, tas wiffusinnatais, tas wiffugudrakais, tas wiffuswehtakais un tas wiffuschehligais irr. Bet us kahdu wihst wiinna neredjama un garriga buhschana pastahw, us kahdu wihst winsch eefsch wiffahm leetahm irr un wiffas leetas eefsch wiinna pastahw,

us kahdu wihst debbes un semme no wiinna raddita, usturreta un waldita tohp, to mehns ne probtam un ne muhscham ne isdibbinasim. Bet mums ar to swehtu Apustuli Bahwilu ar swehtu brihnischanu jafalka, ko atrohn Bahw. ta Apust. graham. us teem Keemereem nod. 11, 33—36. Ak dsilums tahs baggotibas un gudribas un Deewa atsihschanas. Zit ne-ismannijamas irr wiinna teefas un ne-isdibbinajami irr wiinna zelli! Zo kursch irr pasinnis ta Kunga prahhtu? Zeb kursch irr bijis wiinna padohma dewejs? Zeb kursch wiinam papreefsch dewis, ka tam taptu atmafahhts? Zo no wiinna, un zaur wiinuu, un eefsch wiinna irr wiffas leetas. Wiinam gohds peederr muhschigi, Amen.

J. F. Steinert.

Dytra dseefma.

Mel. Ak Jerusalem, mohdees.

1.

Kur nu irr taws dsellons, nahwe?!

To dsellon' tew tas Kungs israhwe,

Mans augschanzehlees pestitajs!

Elle, fur irr tawa warra?!! —

Taws spehs man bailles wairs ne darra,

Pahr mannim stahw tas schehlotaajs,

Winsch manni tew ne lauj,

No tawas rohkas rauj;

Alleluja!

Kad wifs arr' luhst,

Ka straum' aisdyluhst,

Ta Jesus dsihwiba ne gruhst.

2.

Jesus pats few mannim dohdahs,

Tapedz eefsch man ta dschwib' rohdahs,

Ko, nahwe, tu ne deldesi.

Dshwes-sträume eefsch man cepluhst,

Taws leddus, nahwe, schliht un iskuht,

Jan talsahs waffras seedischi;

Ta debbes-pukke sell,

Un preezig' galwu zell

Tury us augschu;

Mans Jesus ween

Ta nakt' un deen'

To debbes-pukke kohp arween.

Grot.

B r i h w d r i e k e h t .

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Oberlehrer G. Blaesé, Jenser. Jelgawá, tai 24. April 1856.

No. 114.